

Risk-, Disaster-Management & prevention of natural hazards in mountainous and/or forested regions

**ПРЕВЕНЦИЈА И УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ПРИРОДНИ
НЕПОГОДИ ВО ПЛАНИНСКИ И/ИЛИ
ШУМСКИ ПОДРАЧЈА**

04MAC03/03/01/001 RIMADIMA

УПРАВУВАЊЕ СО ПРИРОДНИ НЕПОГОДИ

Содржина:

- Анализа на системот за управување со ризици од природни непогоди на национално, локално и ниво на претпријатие
- Анализа на системот во случај на ерозија и порои и Шумски пожари на глобално ниво и во работното подрачје
- Генерални препораки

АКТЕРИ ВО УПРАВУВАЊЕ И ПРЕВЕНЦИЈА ОД РИЗИЦИ ОД ПРИРОДНИ НЕПОГОДИ ВО ПЛАНИНСКИ И/ИЛИ ШУМСКИ ПОДРАЧЈА

- Институциите што изработуваат различни планови (просторни, урбанистички, водостопански, Шумарски, земјоделски, итн,)
- Надлежните министерства за управување со ресурси (Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за земјоделство, Шумарство и водостопанства, Министерство за транспорт и врски)
- Надлежни министерства кои се битни за случувања во врска со кризни ситуации (Министерство за одбрана, Министерство за внатрешни работи, Министерство за здравство, Министерство за финансии..)

- Институции кои управуваат со одреден ресурс (претпријатија кои управуваат со Шуми, со води, со пасишта)
- Институции кои вршат мониторинг (Управа за хидрометеоролошки работи, претпријатијата кои стопанисуваат со Шуми, Институт за сеизмологија, Лабораторија на ПМФ)
- Државни и локални инспекторати
- Институции специјализирани за интервенции при итност (Центар за управување со кризи; Дирекција за заштита и спасување; Локална самоуправа за локални проблеми, Јавни претпријатија, НВО Црвен крст..)
- Едукативно-научната јавност
- Финансиски организации (осигурителни компании..)

- Гледајќи на национално ниво, давајќи целосна одговорност на една институција за управувањето со ризиците, кај другите институции се јавува аверзија (*Caribbean hazard management project*).
- **Ако сакаме да го подобриме системот за управување со ризици од природни непогоди, потребно е рамноправно подбрување на сите актери.**

ПЛАНИРАЊЕ на просторот и ресурсите

- Просторно и урбанистичко планирање
- Планирање во Шумарството
- Планирање во водостопанството
- Планирање во земјоделството
- Еколошки планирања
- Развојни планови
- Планови за заштита и спасување
- други

Просторно и урбанистичко планирање

Просторни планови:

- За целата територија на РМ
- За региони кои претставуваат просторно-функционални единици
- За територија од посебно значење (национални паркови; други заштитени делови; делови околу резервати, езера, извори, и други територии дефинирани во Просторниот планот на РМ (04/2004)

Урбанистички планови

- Генерален урбанистички план
- Детални урбанистички планови
- Урбанистички планови за села
- Урбанистички планови надвор од населени места
- **Поглавје за ризици од природни и технолошки непогоди**

Планирања во Шумарството

- Посебни планови за стопанисување со Шумите
- Посебни планови за одгледување и заштита на Шумите
- Ловностопански основи
- Планови за заштита од пожари
- Планови за пошумување
- Пожари ++ ; ерозија и порои >>

Планирање во Водостопанство

- Водостопанска основа
- Планови за регулација
- План за евакуација во случај на рушење на брана

Други планирања

Земјоделски

Еколошки (ЛЕАП..) ++

Развојни (се спомнува)

Планови за заштита и спасување (нова проблематика)

Хидрометеоролошки Мониторинг

- УХМР - 1891 , организирано од 1920
- Климатските метеоролошки набљудувања се изведуваат во 262 станици распоредени се на: 16 главни, 19 обични, 26 фенолошки, еден аеролошки и 200 приемни станици.
- Хидролошките набљудувања се спроведени од површински водени станици (110) и подземни станици (115).
- Мониторинг на поплави
- Бидејќи државата не обрнува многу внимание, многу станици се напуштени.
- УХМР има човечки капацитети, но нема доволно финансии за изведување на сите активности.

Мониторинг на одрони, свлечишта

- Не постои организирано набљудување на ваквиот тип на непогоди, бидејќи дел од нив настануваат неочекувано.
- Кога настанот е направен, загрозената популација или организации ги информираат надлежните институции.
- Во Шума се забележува во “Шумска хроника”

Мониторинг на Ерозија

- Не постои мониторинг поради специфичноста на проблематиката

■ Мониторинг на Суша

- Метеоролошка и хидролошка (поврзани се со хидрометеоролошкиот мониторинг)
 - Почвена суша (нема мониторинг)
- Тешко се добива потенцијална евапотраспирација (неопходна за детерминирање индекс на аридност)

Мониторинг на Шумски пожари

- Според законот, главен и одговорен субјект во случај на неконтролиран пожар е институцијата која управува со Шумата: ЈП Македонски Шуми, ЈУ Национални паркови, ЈП Паркови и зеленило и други комунални претпријатија
- МЗШВ – сектор Шумарство и Инспекторат за Шумарство и ловство

■ **SWOT анализа на факторите, условите и системот**

■ **ЕРОЗИЈА и ПОРОИ**

Силни страни :

- добар дел од планините во работниот регион се покриени со вегетација,
- - управувањето со Шуми е планирано и контролирано; Македонскиот пристап со управувањето со Шумите има одгледувачки карактер и со мали подобрувања треба добие карактер на одржливо Шумарство;
- направени се различни хидротехнички објекти во поголемиот дел на поројните корита,

■ **Недостатоци:**

- сеуште има голини;
- природните карактеристики на регионот придонесуваат за проблемите,
- ниската јавна свест (многу отпад депониран во коритата),
- ниското ниво на свест поврзано за важноста на Шумата (бесправна сеча; палење на Шумата, уништување на структурите)
- Шумските пожари ја намалуваат покровноста и заштитата,
- бесправни градби во поројното корито и на територијата на парк-Шумата,
- лоша и инертна казнена политика
- изградени куќи (во минатото) во потенцијално ризични зони

■ **Можности:**

- - зголемување на јавната свест за важноста на Шумата,
- - зголемување на јавната свест за важноста на хидрауличните структури
- - инволвирање на проблемот во идните документи,
- - зголемување на хуманите капацитети кај професионалците за поројните ризици,
- - подобрување на плановите
- - подобрување на казнениот систем
- - поШумување на голините,
- - подобрување на одгледувањето на парк-Шумите

■ **Заканувања:**

- - недоволно финансии
- - политички проблеми
- - свесноста на граѓаните во глобала,

SWOT анализа за факторите и системот Шумски пожари

■ Предности:

- - организирани структури и процедури за борба со Шумските пожари
- - постојан мониторинг на состојбата на Шумите

■ Недостатоци:

- подложност на вегетацијата на горење,
- климатските услови вклучувајќи ја и сушата,
- недоволно капацитети на ЈППЗ (материјално-технички капацитети: алати, опрема, механизација и др; технички капацитети, набљудувачници за предупредување, патишта за брзо интервенирање и др; човечки капацитети: необучени вработени, недоволен број на вработени и др.)
- можност за проширување на пожарот во населените подрачја,
- ниска свест на граѓаните од Скопје и околината,
- казнена политика вклучувајќи ги и политичките проблеми,

■ Можности:

- - поШумување со отпорни видови од пожар
- - зголемување на капацитетот на ЈППЗ,
- - подобрување на превентивните мерки,
- - зголемување на јавната свест за важноста на Шумата и ризиците од пожар
- - подобрување на казнениот систем,

■ Закани:

- - политички проблеми,
- - недоволни финансии,
- - идни климатски промени,

Систем за управување со ризици
од природни непогоди

ПРОАКТИВЕН пристап

наспроти

РЕАКТИВЕН пристап

REGIONAL PROCESS OF THE 5th WORLD WATER FORUM

03-04 July 2008, Skopje,

“Water issues in the Eastern Europe: Impact of climate change, vulnerability assessments and adaptation measures”

- Од неодамна во содејство со човековите активности, климатските промени причинуваат сериозни последици по ризикот од природни непогоди, како што се зголемување на фреквенцијата на интензивни врнежи, зголемување честина на суши и поплави, шумски пожари, ерозија и десертификација во регионот.

Значи, секоја Влада, во зависност од состојбите во држават, би требало да превземе одговорност за да направи најдобри можини напори за да минимизира предвидените штетни ефекти кои се резултат на непогодите во врска со водите, преку сите ублажувачки мерки и кативности интегрирајќи структурни и неструктурни мерки.

- Заради премостување на проблемите настанати или во врска со водата се предлага:
- Менување на пристапот за управување со ризици од природни непогоди од државен и реактивен (кризен менаџмент, итност) во **про-активен пристап** (управување со ризици и водни сливови; мониторинг, прогностички модели, планови за итност)
- Раснење на јавната свест за потребата од ублажување на ризикот од непогоди
- Мобилизирање поддршка преку регионално партнерство
- Зголемување на активностите за ублажување на ризикот од непогоди во општеството
- Поддршка на легислативата о Владините акции
- Охрабрување и поддршка на надежите за инкорпорирање на ублажувањето на непогоди во донесувањето на одлуките

Дали го сакаме ова

(Голини на дел од Водно)

СНИМАТЕЛ - БОРЧЕ МИЛЕНКОВИЌ

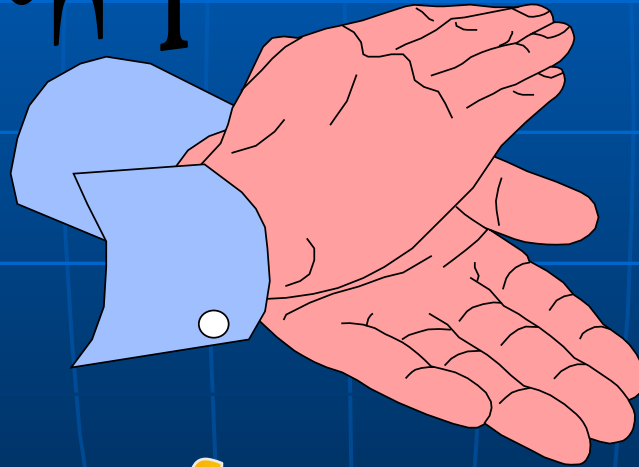
СНИМАТЕЛ - БОРЧЕ МИЛЕНКОВИЌ

Или ова!!!

Благодарам на вниманието

Thank you for your attention